

УДК 321.28

DOI 10.32782/2312-1815/2024-17-14

Василь Марчук

ORCID: 0000-0002-3992-8530

ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ: ПОЛІТИЧНИЙ І БЕЗПЕКОВИЙ ВИМІРИ

У статті досліджуються проблеми і перспективи європейської інтеграції України. Тема євроінтеграції України особливо актуальна для науковців, політиків та громадськості, адже 2022 р. розпочався новий етап у відносинах із ЄС, Україна отримала статус кандидата на вступ до Євросоюзу, який окреслив перспективи приєднання до євроспільноти, сприяв подальшим реформам, став стимулом для влади і громадян країни, позитивним сигналом для європейських та світових інвесторів.

Зі здобуттям незалежності Україна взяла курс до європейських ціннісних орієнтацій, адже європейськість притаманна Україні й історично, і географічно, і ментально. Європейський вектор розвитку українці відстоювали і під час Революції Гідності, і даючи відсіч російській військовій агресії від початку російського вторгнення. І зараз євроінтеграція України відбувається в умовах широкомасштабної російської інтервенції. У час війни українці захищають європейський шлях розвитку нашої країни, об'єднують українську націю і зміцнюють громадську підтримку руху до ЄС.

Узагальнено унікальний характер досвіду євроінтеграції України в умовах війни. Адже, здійснюючи опір широкомасштабній збройній російській інтервенції, потерпаючи від величезних людських і фінансово-економічних утрат, країна набула статусу кандидата на вступ до ЄС, продовжує європейську інтеграцію у різних сферах, поглиблює партнерство з ЄС на секторальних напрямках, виконує рекомендації Єврокомісії і запроваджує на практиці положення Угоди про асоціацію.

Стаття розглядає активізацію двосторонніх відносин, політику Брюсселя щодо України, що набирає нових векторів. Переглядаються підходи і пріоритети у сфері безпеки, адже у війні Україна зазнала колосальних людських та фінансово-економічних утрат.

Окрім того, у статті напрацьовується підґрунтя для спільного протистояння континентальній експансії росії та політичної солідарності і воєнної, фінансово-економічної підтримки України.

Особлива увага приділяється аналізу особливостей отримання у 2022 р. Україною статусу кандидата на вступ до ЄС; аналізу оприлюдненої у листопаді 2023 р. Європейською Комісією доповіді щодо України та рекомендації Європейській Раді розпочати з Україною переговори щодо членства у Європейському Союзі.

Ключові слова: інтеграція, європейська інтеграція, статус кандидата у члени ЄС, громадянське суспільство, доповідь Європейської Комісії щодо України, переговори щодо членства у ЄС.

Вступ. *Зі здобуттям незалежності Україна взяла курс на європейські ціннісні орієнтації, адже європейськість притаманна Україні й історично, і географічно, і ментально. Європейський вектор розвитку українці відстоювали і під час Революції Гідності, і даючи відсіч російській військовій агресії від початку російського вторгнення. Актуальність статті аргументовано триваючою російською агресією проти України та актами гібридної війни, передусім її інформаційним компонентом (пропаганда, дезінформація). З одного боку, євроінтеграція може стати своєрідним рефреймінгом для посилення обороноздатності країни, з іншого боку, російська загроза – це не лише українська проблема, а й безпековий виклик усій Європі, тому консолідація зусиль для спільного спротиву є нагальною потребою для партнерів із ЄС.*

Політика євроінтеграції як узагальнений чинник модернізації суспільно-політичних та економічних відносин у державі поступово уособлюється у системних реформах, ухвалюваних стратегіях, підписаних двосторонніх угодах тощо. Водночас євроінтеграційні зміни потребують конкретизації змістів, чітких контурів дій, послідовність яких із часом результується набуттям Україною членства у Європейському Союзі.

І зараз євроінтеграція України відбувається в умовах широкомасштабної російської інтервенції. У час війни українці захищають європейський шлях розвитку нашої країни, об'єднують українську націю і зміцнюють громадську підтримку руху до ЄС. Активізуються двосторонні процеси євроінтеграції, політика Брюсселя щодо України набирає нових векторів, переглядаються підходи і пріоритети у сфері безпеки, адже у війні Україна зазнала колосальних людських та фінансово-економічних утрат [1]. Напрацьовуються спільне протистояння континентальній експансії росії та політична солідарність і воєнна, фінансово-економічна підтримка України.

Метою статті є аналіз політичного і безпекового вимірів євроінтеграційних процесів в Україні. Головними завданнями статті є: визначення перспектив і гіпотетичних наслідків євроінтеграційних прагнень України на шляху її вступу до Європейського Союзу.

Матеріал і методи дослідження. Застосовано загальнологічні і загальнонаукові методи, актуалізована проблематика зумовила переважання спеціальних методів дослідження. Серед усієї сукупності використаних засобів домінуючими стали прийоми синергетичного та інституціонального підходів, а особливістю методології дослідження є включення до неї інтегративної властивості методу. Історико-ретроспективний аналіз застосовано для розкриття змісту ключових періодів науково-теоретичного осмислення проблематики євроінтеграції. Ураховуючи, що процес європейської інтеграції має системний характер і складається з елементів, які пов'язані між собою відносинами внутрішньої детермінації та послідовної залежності, доцільним є застосування синергетичного методу.

Результати та обговорення. Різні аспекти європейського вибору нашої держави з перших років незалежності набули наукового, передусім політологічного, значення. Конкретизація теми європейської інтеграції та загалом увага до західної спільноти проявилися у вітчизняній політології з початку 2000-х років. Дослідницький інтерес охопив питання політологічного аналізу проблем реалізації європейської політики України і формування чинників, передумов та перспектив, які визначають детермінанти її зближення з ЄС (І. Тарнавська [2], Т. Андрущенко, Ф. Барановський [3], В. Вакулич, С. Василенко [4], О. Ковальова [5], Н. Вінникова [6]). Із 2011 р. спостерігаємо підвищену увагу науковців до питання реформування державного управління у контексті європейської інтеграції (В. Баштанник [7], Н. Грицяк, О. Оржель, Л. Паянова, В. Резніков, І. Матюшенко, С. Беренда [8] та ін.). Водночас відбувався й процес формування нових принципів та практик управлінської діяльності, які увійшли до урядової Стратегії реформування державного управління і Плану заходів з її реалізації, що відповідають європейським стандартам належного врядування [9]. Можемо простежити кореляцію актуальних наукових досліджень з упроваджуваними в державі реформами (децентралізаційної чи державного управління). Співвідношенню європейських стандартів функціонування системи місцевого самоврядування та можливостей їх застосування в Україні присвячено дисертації К. Герасимюк [10], В. Гладія [11], А. Маєва [12] та ін. Низка авторських напрацювань дає також змогу продовжити розроблення поставлених актуалізованих політичних і безпекових проблем європейської інтеграції України [24; 25].

Проаналізувавши публічну частину партійних наративів щодо європейської інтеграції України, сформульовано висновок, що аспект зовнішньополітичного вибору не був основоположним для побудови ідеологічної платформи політичних партій, а конструювався залежно від запиту суспільства та зовнішніх і внутрішніх обставин. Європейський курс був присутній у більшості вивчених програм політичних партій – переможців парламентських виборів, але сформулювався у політичне гасло лише у 2010-х роках. Представлений у партійних програмах зовнішньополітичний складник підпорядкований логіці: за ЄС – значить проти Росії – нейтральна позиція (або взагалі не задекларована), за східне партнерство – значить проти ЄС і Заходу [13].

Складнощі процесу ратифікації угоди з Україною відобразили існуюче у європейському суспільстві суперечливе відношення до проблеми майбутнього членства України. Так, приватно значна кількість європолітиків відносила себе до скептично налаштованої та розчарованої групи, у якій існує консенсус щодо неспроможності України здійснити швидке реформування через кон'юнктурність влади щодо виконання приписів західної політики. Водночас на рівні громадян ЄС спостерігаються більш позитивні настрої. Наприклад, опитування громадської думки, проведене у Франції, Німеччині, Італії та Польщі соціологічним агентством Kantar Profiles Division із 22 по 29 вересня 2020 р., засвідчило підтримку України в ЄС із боку більшості респондентів (55%). Однак поточне опитування продемонструвало, що найбільшою перешкодою для членства України у ЄС є корупція – 43,1% [19, с. 6].

Незважаючи на прийняття парламентом низки законів, які стосувалися проблемних галузей, що перебували тривалий час у замороженому стані та які блокувалися через бізнес-інтереси депутатів попереднього скликання, надолужити відставання у виконанні Угоди з ЄС не вдалося. За даними моніторингового звіту, який підготував аналітичний центр «Український центр європейської політики», ступінь виконання угоди за 2014–2019 рр. становить 41,6%. Ця цифра майже співпадає з результатами Урядового звіту, який презентували у лютому 2020 р. (у ньому йшлося про виконання 42% Угоди) [20].

Станом на початок 2021 р. 26 євроінтеграційних законопроектів були готові до першого читання, три законопроекти – до другого читання, вісім – потребували доопрацювання та один було знято з розгляду. Верховна Рада України підтримала розроблений спільно з Офісом Президента України та Кабінетом Міністрів України План законопроектної роботи Верховної Ради України на 2021 р. Він передбачав розгляд цілої низки законопроектів у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції. Розгляд і прийняття законопроектів мав відбуватися в так звані «дні Європейського Союзу», які запропонували запровадити в Парламенті України [21]. У рамках реалізації політичної асоціації з ЄС у 2021 р. Україна приєдналася до 220 політичних заяв у сфері зовнішньої політики Євросоюзу, що свідчить про двосторонню політичну конвергенцію між ЄС і Україною більше ніж на 90% [22].

Слід виділити низку внутрішніх та зовнішніх проблем. Основною внутрішньою проблемою, яка перешкоджатиме євроінтеграційному курсу України, експерти вважають, насамперед, неефективність системи державного управління: недостатній рівень компетенції держслужбовців, надмірну бюрократичність, нереформованість та корумпованість системи державного управління, високий рівень корупції в українському суспільстві, неефективну політику інформування населення про євроінтеграцію, відсутність консенсусу в політикумі та соціально-економічні проблеми. Саме з подоланням останніх пов'язані сприйняття євроінтеграційного курсу та визначення рівня його ефективності у свідомості українців [23, с. 3–4].

У 2022 р. Україна отримала статус кандидата на вступ до ЄС, конкретизувалися перспективи приєднання, виокремилися стимули для влади і громадян країни, появився позитивний сигнал для європейських і світових інвесторів. Нині на порядку денному – адаптація національного законодавства до європейського правового простору, поглиблення інтеграції українського бізнесу до ринків ЄС, практичне запровадження «безвізів» у різних сферах, подальша секторальна інтеграція тощо [1]. Базові реформи, передбачені Угодою про асоціацію, мають запрацювати, необхідне також виконання пакета рекомендацій Єврокомісії, що є передумовою започаткування переговорів про вступ.

Набуття статусу кандидата важливий, але не завершальний етап євроінтеграції, тому навіть в умовах війни необхідно не збавляти темпів на шляху до ЄС, використовувати переваги нового статусу, здійснювати реформи, необхідні для набуття членства у ЄС і забезпечувати умови для повоєнного відновлення України за європейськими нормами і стандартами, уважають в Українському центрі економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова.

Нині головними складниками з ЄС є спільне протистояння континентальній експансії росії, політична солідарність і воєнна, фінансово-економічна підтримка України, адже вона тривалий час тримає оборону східного флангу ЄС.

У 2019 р. євроінтеграція як політичний курс, кінцевою метою якого є досягнення відповідності певним критеріям та вступ до Європейського Союзу, отримав в Україні конституційне закріплення. Інформаційна кампанія, громадянська активність, підписання Угоди про асоціацію між Україною, з одного боку, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії та їхніми державами-членами, з іншого боку, отримали належне визнання.

Євроінтеграційний курс не можна назвати стабільним і планомірним, однак станом на 2021 р. він не має і не потребує альтернатив. Показово, що в оцінці прогресу виконання завдань Угоди про асоціацію понад третина напрямів стосується громадянського суспільства, навіть більше – є якісними критеріями його функціонування. Звідси постає дуалістичне питання: розвинене громадянське суспільство є запорукою просування євроінтеграційного процесу в Україні чи виступає однією із цілей реалізації євроінтеграційного курсу [13]? Або ж як співвідносяться ці аспекти, ураховуючи роль суспільної активності у формуванні зовнішньополітичної парадигми Української держави? Дослідницька цікавість також стосується євроінтеграційного контексту у формуванні ідеологій та програмного розвитку вітчизняних політичних партій – ситуативних комунікантів суспільно-політичних відносин, а в ідеалі – провідників і виразників суспільних інтересів.

Тринадцята президентка Єврокомісії Урсула фон дер Ляєн заявила, що ЄК офіційно рекомендує почати процес переговорів про вступ України та Молдови до Євросоюзу. Вона зазначила, що Україна робить зусилля на шляху реформ. Наступну оцінку її поступу нададуть у березні 2024 р. Рішення про відкриття перемовин про вступ повинні ухвалити всі 27 країн ЄС 14–15 грудня. Якщо це станеться, то процес перемовин буде додатковим поштовхом для реформ, передусім судової. «Як довго триватимуть перемовини, залежить від поступу в реформах», – заявила Урсула фон дер Ляєн. Важливо, щоб Україна далі боролася з корупцією – розслідувала й ухвалювала вироки у справах, пов'язаних із нею [14].

«Ми прийняли наш Пакет про розширення на 2023 рік, у якому рекомендовано розпочати переговори з Україною та Молдовою, надати статус кандидата Грузії та розпочати переговори про приєднання з Боснією та Герцеговиною, коли буде досягнуто необхідного рівня відповідності», – заявили у Єврокомісії.

Статус кандидата в члени ЄС Україна отримала в червні 2022 р. і разом із ним – сім вимог, які необхідно виконати для початку переговорів про вступ. У Європейській Комісії вважають повністю успішними чотири із семи вимог. Це впровадження законодавства щодо процедури добору суддів Конституційного суду України відповідно до рекомендацій Венеційської комісії, завершення перевірки доброчесності кандидатів у члени Вищої ради юстиції й створення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, відповідність законодавства про боротьбу з відмиванням грошей стандартам FATF і схвалення стратегічного плану реформування всього правоохоронного сектору, реформа медіагалузі – приведення українського законодавства у відповідність із Директивою ЄС про аудіовізуальні медіапослуги. Натомість над боротьбою з корупцією, законодавством про нацменшини та зменшенням впливу олігархів ще слід працювати. Це ті чотири пункти, які Україна успішно виконала. Натомість є три ще не виконані [15]. У межах боротьби з корупцією Україна так і не призначила нового керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури та директора НАБУ, не ухвалила закон про лобізм і не прийняла до відома всі рекомендації у частині законодавства про національні меншини.

У листопаді 2023 р. Європейська Комісія оприлюднила доповідь щодо України [16], зазначивши досягнення Україною важливого прогресу за сімома кроками, викладеними в її висновку від червня 2022 р., також ужито додаткових заходів для доповнення і закріплення

цих досягнень. Тому Європейська Комісія рекомендує Європейській Раді розпочати з Україною переговори щодо членства у Європейському Союзі. Також ЄК рекомендує Раді затвердити рамки переговорів, щойно Україна зробить такі кроки: ухвалення запропонованого урядом закону про збільшення штатної чисельності Національного антикорупційного бюро України; вилучення із закону про протидію корупції положень, що обмежують повноваження НАЗК щодо продовження перевірки активів, які вже пройшли процедуру перевірки, та обмежують повноваження НАЗК щодо перевірки майна, отриманого декларантами до вступу на державну службу, без шкоди правилам, що застосовуються до забезпечення національної безпеки під час війни; ухвалення в рамках «антиолігархічного» плану дій закону, що регулює лобіювання відповідно до європейських стандартів; ухвалення закону стосовно решти рекомендацій Венеціанської комісії від червня 2023 р. та жовтня 2023 р., пов'язаних із законом про національні меншини, а також урахування рекомендацій Венеціанської комісії, пов'язаних із законами про державну мову, медіа та освіту [17].

В оприлюдненій доповіді Єврокомісії щодо прогресу України, яка охоплює період із червня 2022 по червень 2023 р., зазначено, що Верховна Рада працює у надзвичайних обставинах через російську військову агресію, однак законодавчі завдання виконуються систематично. Зазначається, що Україна має певний рівень підготовки у сфері реформи державного управління, однак за звітний період досягнуто обмеженого прогресу. Водночас цифровізація надання послуг досягла високого рівня [16].

У питанні функціонування судової влади Україна має певний рівень підготовки й повинна продовжувати свої зусилля. Зокрема, необхідні законодавчі й інституційні зміни для забезпечення сильнішої дисциплінарної системи прокурорів, а щоб підвищити прозорість, ефективність і доступ до правосуддя, Україні слід також продовжити зусилля із цифровізації судової системи. Усе ще необхідно вжити системних заходів для просування реформи виконання судових рішень включно з виконанням рішень Європейського суду з прав людини. Для підвищення ефективності розслідування міжнародних злочинів і співпраці з Міжнародним кримінальним судом Україна має й надалі гармонізувати свою правову базу з міжнародними стандартами.

У Єврокомісії зазначили, що для забезпечення ефективності та стійкості зусиль у боротьбі з корупцією Україні слід і надалі нарощувати хорошу репутацію розслідувань, кримінальних переслідувань та остаточних судових рішень у високопоставлених корупційних справах включно з арештом і конфіскацією злочинних активів. Також слід прагнути своєчасної та послідовної реалізації Державної антикорупційної програми на 2023–2025 рр., і необхідні зусилля щодо подальшої оптимізації та вдосконалення матеріального і процесуального кримінального права. Окрім цього, щоб упоратися з дедалі більшим навантаженням, необхідно збільшити чисельність співробітників НАБУ, прокурорів САП і суддів Вищого антикорупційного суду. САП має бути додатково захищена від можливого неправомірного втручання шляхом удосконалення процедур добору глави САП та її ключових посадових осіб, збільшення її організаційної та процедурної автономії та вдосконалення системи підзвітності [17].

Також наголошується, що Україна загалом дотримується міжнародних інструментів із прав людини й ратифікувала більшість міжнародних конвенцій про захист основних прав. Кількість зареєстрованих випадків дискримінації меншин, зокрема представників ЛГБТ і національних меншин, а також антисемітських дій значно скоротилася. Щодо прав осіб, які належать до національних меншин, Україна має виконати решту рекомендацій висновку Венеціанської комісії від червня 2023 р. та подальшого висновку від жовтня 2023 р.

Найпроблемнішим у цьому разі може залишитися прийняття Закону про нацменшини. Його нова редакція (після тієї, котра функціонувала з 1992 р.) набрала чинності 1 липня 2023 р. [18]. Однак Венеціанська комісія має зауваження до цього Закону і склала перелік із нових рекомендацій, котрі Україна мусить узяти до відома та відобразити у Законі. Президент України

Володимир Зеленський підписав Закон про національні меншини, який дозволяє їм використовувати свої мови у ЗМІ, рекламі та інших сферах там, де вони проживають. Водночас Україна має гарантувати збереження культурних традицій цих нацменшин. Зі свого боку, уряд України має забезпечувати школи таких нацменшин навчальними посібниками їхньою мовою. Водночас, на думку Європейської Комісії, цей закон не повною мірою відображає всі рекомендації Венеціанської комісії, ухвалені нею 9 жовтня 2023 р. щодо нацменшин в Україні.

Питання нацменшин у минулому провокувало суперечку України з членами ЄС – Румунією та Угорщиною. Угорщина звинувачувала Україну в утиску прав угорських меншин, її не влаштовують багато інших питань життя угорської нацменшини в Україні. Нещодавно голова угорської громади Києва та Київської області Тібор Томпа розповів 24-му каналу, що Угорщина наполягатиме на 100-відстовому навчанні угорською не лише у середніх школах, а й у вишах – там, де проживає угорська громада. А 8 листопада міністр закордонних справ Угорщини Петер Сійярто заявив, що Україна «принесе в Євросоюз війну», тому Україна поки не підходить для членства у ЄС. Однак віцепрем'єрка з питань європейської та євроатлантичної інтеграції Ольга Стефанішина переконана, що Україна досягне згоди з Угорщиною і вже надала Угорщині детальну дорожню карту того, як можна розв'язати суперечки з питання нацменшин. Рішення про відкриття перемовин про вступ повинні ухвалити всі 27 країн ЄС 14–15 грудня 2023 р.

Висновки. Таким чином, варто зазначити, що отримання Україною статусу кандидата на вступ до ЄС відкриває реальні перспективи приєднання до Євросоюзу та поклало край тривалому періоду стратегічної невизначеності у відносинах Києва і Брюсселя та визначило реальні перспективи започаткування переговорного процесу про вступ, який може розпочатися ще цього року.

Висновки статті підкреслюють, що сучасні темпи просування на європейському шляху – від подання заявки (лютий 2022 р.) до отримання статусу кандидата на вступ до ЄС (червень 2022 р.) та включення України до Пакету про розширення на 2023 р., у якому рекомендовано розпочати переговори з Україною (листопад 2023 р.) – безпрецедентні в історії Євросоюзу і свідчать про успішність нинішнього етапу євроінтеграції.

Література:

1. Національна безпека і оборона. 2022. № 1–2. URL: https://razumkov.org.ua/images/journal/NSD187-188_2022_ukr_full.pdf (дата звернення: 11.10.2023).
2. Тарнавська І. Специфіка висвітлення євроінтеграційних процесів в Україні. *Communications and Communicative Technologies*. 2019. № 19. С. 70–75.
3. Барановський Ф. Вплив громадянського суспільства на процес європейської та євроатлантичної інтеграції: український контекст. *Наукові записки*. 2018. № 3(89). С. 198–218.
4. Василенко С. Україна: Геополітичні виміри в загальноєвропейському процесі. Одеса : ОДМА, 2020. 206 с.
5. Ковальова О. Стратегії євроінтеграції: як реалізувати європейський вибір України : монографія. Київ : Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2003. 340 с.
6. Вінникова Н. До питання «дефіциту демократії» в Європі: практики громадянської партисипації і політичної репрезентації в ЄС. *Сучасне суспільство: політичні науки, соціологічні науки, культурологічні науки*. 2016. № 2(12). С. 32–44.
7. Баштанник В. Трансформація державного управління в контексті європейських інтеграційних процесів : монографія. Донецьк : ДРІДУ НАДУ, 2010. 389 с.
8. Матюшенко І., Беренда С., Резніков В. Євроінтеграція України в системі міжнародної економічної інтеграції : навчальний посібник. Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2015. 504 с.
9. Реформа державного управління. *Урядовий портал*. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/efektivne-vryaduvannya/reforma-derzhavnogo-upravlinnya> (дата звернення: 08.06.2022).

10. Герасимюк К. Оптимізація територіально-управлінської системи в Україні в контексті європейського досвіду : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. Одеса, 2016. 20 с.
11. Гладій В. Місцеве самоврядування як ресурс політики євроінтеграції: досвід Вишеградської групи та перспективи для України : автореф. дис. ... к.політ.н. Львів, 2016. 23 с.
12. Маєв А. Концептуальні засади розбудови інституту регіонального управління в сучасній Україні: європейський та вітчизняний досвід : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. Одеса, 2016. 24 с.
13. Дудкевич В. Євроінтеграційні практики як детермінанти впливу на розбудову громадянського суспільства в Україні. *Evropský Politický A Právní Diskurz*. 2021 № 8/3. С. 122–129.
14. Вдовиченко В. Перемога України. Шлях до ЄС розпочинається. URL: https://lb.ua/world/2023/11/08/583415_peremoga_ukraini_shlyah_ies.html (дата звернення: 08.11.2023).
15. Поживанов М. Вступ до ЄС: більше реалізму. URL: https://lb.ua/blog/mykhaylo_pozhyvanov/583684_vstup_ies_bilshe_realizmu.html (дата звернення: 11.11.2023).
16. COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS 2023 Communication on EU Enlargement Policy. URL: https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2023-11/COM_2023 (дата звернення: 10.11.2023).
17. Єврокомісія оприлюднила доповідь щодо України, де відзначено прогрес у реформах. URL: <https://interfax.com.ua/news/general/946300.html> (дата звернення: 10.11.2023).
18. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про національні меншини (спільноти) України» щодо деяких питань реалізації прав і свобод осіб, які належать до національних меншин (спільнот) України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3389-20#Тех> (дата звернення: 11.11.2023).
19. Як сприймають Україну в країнах ЄС? Кейси Німеччини, Франції, Італії, Польщі. Київ : Центр «Нова Європа», 2020. 44 с.
20. Угоді 5 років. Що зробила Україна? Дослідження. *Український центр європейської політики*. 2020. URL: <http://ucser.org.ua/category/doslidzhennya> (дата звернення: 12.05.2021).
21. Майже 40 євроінтеграційних законопроектів потребують першочергового розгляду Парламентом України. *Пресслужба Апарату Верховної Ради України*. 2021. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/Novyny/202743.html> (дата звернення: 21.10.2023).
22. Ефективність політичної асоціації між Україною і ЄС сягає 90%. *Укрінформ*. 2021. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/3275415-efektivnist-politichnoi-asociacii-miz-ukrainou-i-es-sagaе-90-dzparova.html> (дата звернення: 12.08.2023).
23. Секторальна інтеграція України до ЄС: передумови, перспективи, виклики. *Центр Разумкова*. 2021. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2021_sektor_eu_ukr.pdf (дата звернення: 03.10.2023).
24. Vasyľ Marchuk. Migration Policy: Impact, Challenges and Management Strategies (Pages 1447–1456) University of Trnava, Faculty of Philosophy, Political Science Department, Slovakia. DOI: <https://doi.org/10.55365/1923.x2023.21.159>
25. Marchuk, V. (2021). Ukraine's European integration in the political dimension of Central and Eastern Europe. *Typi Universitatis Tyrnaviensis, spoločné pracovisko Trnavskej univerzity v Trnave a Vedy, vydavateľstva Slovenskej akadémie vied*, 92 p. ISBN TYPI 978-80-568-0439-1, Publishing House Academia 978-80-200-3361-1

References:

1. Natsional'na bezpeka i oborona. 2022. №1-2, URL: https://razumkov.org.ua/images/journal/NSD187-188_2022_ukr_full.pdf (data zvernennya: 11.10.2023). [in Ukrainian]
2. Tarnavs'ka I. Spetsyfika vysvitlennya yevrointehratsiynykh protsesiv v Ukrayini. *Communications and Communicative Technologies*. 2019. № 19. S. 70–75. [in Ukrainian]
3. Baranovs'kyu F. Vplyv hromadyans'koho suspil'stva na protses yevropeys'koyi ta yevroatlantychnoyi intehratsiyi: ukrayins'kyu kontekst. *Naukovi zapysky*. 2018. № 3 (89). S. 198–218. [in Ukrainian]
4. Vasylenko S. Ukrayina: Neopolitychni vymiry v zahal'noyevropeys'komu protsesi. O.: ODMA, 2020. 206 s. [in Ukrainian]
5. Koval'ova O. Stratehiyi yevrointehratsiyi: yak realizuvaty yevropeys'kyu vybir Ukrayiny: monohrafiya. K.: In-t derzhavy i prava im. V. M. Koryts'koho NAN Ukrayiny, 2003. 340 s.

6. Vinnykova N. Do pytannya «defitsytu demokratiyi» v Yevropi: praktyky hromadyans'koyi partysypatsiyi i politychnoyi reprezentatsiyi v YES. Suchasne suspil'stvo: politychni nauky, sotsiolohichni nauky, kul'turolohichni nauky: Zbirnyk naukovykh prats'. Kharkivs'kyy natsional'nyy pedahohichnyy universytet imeni H. S. Skovorody. 2016. 2(12). S. 32–44. [in Ukrainian]
7. Bashtannyk V. Transformatsiya derzhavnoho upravlinnya v konteksti yevropeys'kykh intehtratsiynykh protsesiv: monohrafiya. D.: DRIDU NADU, 2010. 389 c. [in Ukrainian]
8. Matyushenko I., S. Berenda, V. Ryznykov. Yevrointehtratsiya Ukrayiny v systemi mizhnarodnoyi ekonomichnoyi intehtratsiyi: navchal'nyy posibnyk. KH.: KHNU imeni V. N. Karazina. 2015. 504 s. [in Ukrainian]
9. Reforma derzhavnoho upravlinnya. Uryadovyy portal. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/efektivne-vryaduvannya/reforma-derzhavnogo-upravlinnya> (data zvernennya: 08.06.2022) [in Ukrainian]
10. Herasymyuk K. Optymizatsiya terytorial'no-upravlins'koyi systemy v Ukrayini v konteksti yevropeys'koho dosvidu. Avtoref. dys. ... kand. nauk z derzh. upr. Odesa, 2016. 20 s. [in Ukrainian]
11. Hladiy V. Mistseve samovryaduvannya yak resurs polityky yevrointehtratsiyi: dosvid Vyshehrads'koyi hrupy ta perspektyvy dlya Ukrayiny. Avtoref. dys. k.polit.n. L'viv: L'vivs'kyy natsional'nyy universytet imeni Ivana Franka, 2016. 23 s. [in Ukrainian]
12. Mayev A. Kontseptual'ni zasady rozbudovy instytutu rehional'noho upravlinnya v suchasniy Ukrayini: yevropeys'kyy ta vitchyznyanyy dosvid. Avtoref. dys. ... kand. nauk z derzh. upr. Odesa, 2016. 24 s. [in Ukrainian]
13. Dudkevych V. Yevrointehtratsiyni praktyky yak determinanty vplyvu na rozbudovu hromadyans'koho suspil'stva v Ukrayini. Evropský Politický A Právni Diskurz. 2021 № 8/3. S. 122–129. [in Ukrainian]
14. Vdovychenko Vikoriya. Peremoha Ukrayiny. Shlyakh do YES rozpochynayet'sya URL: https://lb.ua/world/2023/11/08/583415_peremoga_ukraini_shlyah_ies.html (data zvernennya: 08.11.2023). [in Ukrainian]
15. Pozhyvanov Mykhaylo. Vstup do YES: bil'she realizmu URL: https://lb.ua/blog/mykhaylo_pozhyvanov/583684_vstup_ies_bilshe_realizmu.html (data zvernennya: 11.11.2023). [in Ukrainian]
16. COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS 2023 Communication on EU Enlargement Policy URL: https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2023-11/COM_2023 (data zvernennya: 10.11.2023)
17. Yevrokomisiya oprylyudnyla dopovid' shchodo Ukrayiny, de vidznacheno prohres u reformakh URL: <https://interfax.com.ua/news/general/946300.html> (data zvernennya: 10.11.2023) [in Ukrainian]
18. Zakon Ukrayiny. Pro vnesennya zmin do Zakonu Ukrayiny «Pro natsional'ni menshyny (spil'noty) Ukrayiny» shchodo deyakykh pytan' realizatsiyi prav i svobod osib, yaki nalezhat' do natsional'nykh menshyn (spil'not) Ukrayiny URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3389-20#Tex> (data zvernennya: 11.11.2023) [in Ukrainian]
19. Yak spryymayut' Ukrayinu v krayinakh YES? Keysy Nimechchyny, Frantsiyi, Italiyi, Pol'shchi. Kyiv: Tsentr «Nova Yevropa». 2020. 44 s. [in Ukrainian]
20. Uhodi 5 rokiv. Shcho zrobyla Ukrayina? Doslidzhennya. Ukrayins'kyy tsehtsr yevropeys'koyi polityky. 2020. URL: <http://ucep.org.ua/category/doslidzhennya> (data zvernennya: 12.05.2021) [in Ukrainian]
21. Mayzhe 40 yevrointehtratsiynykh zakonoproektiv potrebuyut' pershocherhovoho roz'hlyadu Parlamentom Ukrayiny. Pres-sluzhba Aparatu Verkhovnoyi Rady Ukrayiny. 2021. <https://www.rada.gov.ua/news/Novyny/202743.html> (data zvernennya: 21.10.2023) [in Ukrainian]
22. Efektivnist' politychnoyi asotsiatsiyi mizh Ukrayinoyu i YES syahaye 90%. Ukrinform. 2021. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/3275415-efektivnist-politichnoi-asociacii-miz-ukrainou-i-es-sagae-90-dzaparova.html> (data zvernennya: 12.08.2023) [in Ukrainian]
23. Sektoral'na intehtratsiya Ukrayiny do YES: peredumovy, perspektyvy, vyklyky. Tsentr Razumkova. 2021. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2021_sektor_eu_ukr.pdf (data zvernennya: 03.10.2023) [in Ukrainian]
24. Vasyly Marchuk. Migration Policy: Impact, Challenges and Management Strategies (Pages 1447-1456) University of Trnava, Faculty of Philosophy, Political Science Department, Slovakia. DOI: <https://doi.org/10.55365/1923.x2023.21.159>
25. Marchuk, V. (2021). Ukraine's European integration in the political dimension of Central and Eastern Europe. Typi Universitatis Tyrnaviensis, spoločné pracovisko Trnavskej univerzity v Trnave a Vedy,

vydavateľstva Slovenskej akadémie vied, 92 p. ISBN TYPI 978-80-568-0439-1, Publishing House Academia 978-80-200-3361-1

Vasyl Marchuk. European integration of Ukraine: political and security dimension

The article examines the problems and prospects of the European integration of Ukraine.

The topic of European integration of Ukraine is particularly relevant for scientists, politicians and the public, because in 2022 a new stage in relations with the EU began. Ukraine acquired the status of a candidate for joining the EU, which outlined the prospects for joining the European community, contributed to further reforms, became an incentive for the authorities and citizens of the country, and a positive signal for European and global investors.

After gaining independence, Ukraine took a course towards European value orientations, because Europeanness is characteristic of Ukraine historically, geographically, and mentally. Ukrainians defended the European vector of development during the Revolution of Dignity, and by repelling Russian military aggression since the beginning of the Russian invasion. And now the European integration of Ukraine is taking place in conditions of large-scale Russian intervention. During the war, Ukrainians defend the European path of development of our country, unite the Ukrainian nation and strengthen public support for the movement towards the EU.

The unique character of the experience of European integration of Ukraine in the conditions of war is highlighted. After all, by resisting the large-scale armed Russian intervention, suffering from huge human, financial and economic losses, the country acquired the status of a candidate for EU membership, continues European integration in various areas, deepens partnership with the EU in sectoral areas, implements the recommendations of the European Commission and puts into practice provisions of the Association Agreements.

The article examines the intensification of bilateral relations, the policy of Brussels towards Ukraine, which is gaining new vectors. Approaches and priorities in the field of security are being reviewed, because Ukraine suffered colossal human, financial and economic losses in the war.

In addition, the article develops the basis for joint opposition to the continental expansion of Russia and political solidarity as well as military, financial and economic support of Ukraine.

Special attention is paid to the analysis of the features of obtaining the status of a candidate for EU accession by Ukraine in 2022. An analysis of the report on Ukraine published by the European Commission in November 2023 and the recommendation to the European Council to start negotiations with Ukraine on membership in the European Union were also carried out.

Key words: *integration, European integration, candidate status for EU membership, civil society, European Commission report on Ukraine, negotiations on EU membership.*